

LUDO VANDEAU

Een zangstem uit duizend

De eerste keer dat ik Ludo Vandeaau hoorde zingen, zong hij een traditionele Franse ballade die hij kende van Pierre Bensusan, *Belle, je m'en vas en Allemagne*. Het was in 1997 op de vooravond van het Festival te Dranouter, waar Ambrozijn één van de optredende nieuwe Vlaamse groepen was. De stem van Vandeaau gaf me kippenvel. Wat kan die jonge Vlaming toch wondergoed zo'n Frans traditioneel lied brengen, dacht ik bij mijzelf. En wat een stem. Eén uit duizend! Zeven jaar later schrijft Yacoub in het boekje bij zijn dubbele live-cd *Je vois venir...* "De stem van Vandeaau is naar mijn gevoel een van de grootste stemmen in de traditionele muziek van ons werelddeel." Vandeaau was immers een van de vrienden-gastzangers op dit, in het Bretonse Quimper opgenomen, live-concert.

Om meer te vernemen over die man en zijn muzikwereld hadden we met Ludo Vandeaau een gesprek in zijn thuishaven Gent.

© NEW **folk** SOUNDS

© Stichting Janvool, niets van deze website mag worden overgenomen of gekopieerd zonder nadrukkelijke toestemming van de redactie.

Tekst: **Dries Delrue**
Foto's: **Michiel Hendryckx**

Van moeders gezang tot Malicorne en Gabriel Yacoub

Vandeau praat vrij uitvoerig over zijn liefde voor het lied, het gezongen woord. Zij maakt een essentieel deel uit van zijn leven. En dat alles begon bij moeder thuis, die veel zong en vooral ook naar Franse chansons luisterde. Bêcaud, Aznavour, Les Compagnons de la Chanson en ook Trenet waren haar uitgesproken favorieten, herinnert hij zich. "In de platenkast thuis stond enkel klassiek, Frans chanson en kleinkunst. Vader speelde piano, op de zwarte toetsen vooral. Engelse songs heb ik pas als student ontdekt." En dat zal wel aan de basis liggen van zijn uitgesproken voorkeur voor het Frans chanson, ook al heeft hij evenzeer in het Nederlands gezongen. Sinds lang behoren ook poëtische liederen uit Zuid-Amerika tot zijn voorkeuren.

In zijn kindertijd in Hamme moest Ludo, net als de andere kinderen van het gezin, de muziekschool volgen. Maar de verplichte theoretische notenleer was niet aan hem besteed. Hij speelde er korte tijd hoorn, maar werkte deze studie niet af. De gitaren van oudere broers en zussen spraken hem meer aan. Ze leerden hem de eerste akkoorden en al vlug zong hij, puur uit plezier, liederen van Donovan of Boudewijn de Groot. Een gitaar kan je spelen onder vrienden. Een hoorn is daar niet zo voor geschikt. Hij wist dat zingen zijn muzikale uitdrukkingsvorm zou worden. Als student te Leuven zong hij een Iers lied

op het interfacultair festival. Het was zijn eerste echte optreden als solozanger. Op de muziekstages in Galmaarden, waar hij ondermeer zangles kreeg van Wannes Van de Velde, ontdekte hij voor het eerst de Franse folkmuzikant Pierre Bensusan. Afgestudeerd werkte Vandeau in de vormingssector. Hij werkte mee aan de muziekprogrammatie voor Theater Barricade in de volkswijk Muide te Gent. In die stad bruipte het van muziekleven (dat doet het nog steeds) en in het café Les Visiteurs du Soir zong hij er op een avond in een theaterstuk *L'écolier assassin*, dat hij kende van Malicorne. Hij maakte er kennis met Wouter Vandenabeele en Tom Theuns die ook waren komen luisteren. Wat later ging Ludo luisteren naar Ambrozijn, dat toen nog een zevenkoppige groep was met enkele jonge meisjesstemmen. Toen stelde Wouter voor aan Ludo, die ondertussen ook al zong in die andere groep rond Vandenabeele, Olla Vogala, om het ook samen te proberen bij Ambrozijn. Zo ontstond de bekend geworden formatie van Ambrozijn waarin Ludo Vandeau van 1997 tot 2003 de zangpartij voor zich nam. Toen Tom Theuns een demo-opname liet horen aan Yacoub met de vraag of hij iemand kende die als producer zou kunnen werken voor deze muziek en liederen antwoordde hij: "Il y a moi, par exemple." (Ik, bijvoorbeeld) En zo is het gekomen dat Yacoub met Ambrozijn samenwerkte voor hun eerste en bijzonder goed geslaagde cd. Gedurende de maand september 1998 trokken ze hiervoor een maand naar Frankrijk. En het contact met Yacoub is sindsdien gebleven. "Ik ben altijd weg

geweest van Yacoub's manier van zingen. Als producer is hij een stemmentovenaar. Het is onder andere hij," zegt Vandeau, "die me persoonlijk gestimuleerd heeft om in het Frans door te gaan. Mijn hart is ook altijd meer bij het Franse chanson gebleven."

Van Ambrozijn naar Bodixel

Al voor de tijd van Ambrozijn zong Vandeau samen met zijn broer Bruno, die als artiest de naam van een van zijn grootmoeders, de Castro, heeft overgenomen. Ludo heeft altijd graag met zijn broer samengewerkt. Op de jongste cd van Bodixel inspireerde hem dat tot een grappig chanson, *Deux frères*. Een andere broer had vroeger al liedjes in het Nederlands geschreven die bij gelegenheid werden gezongen, maar nooit zijn opgenomen. Samen hadden ze ook de microbe te pakken voor de derde wereld, wat hen ook beter de Zuid-Amerikaanse chansons, onder meer Victor Jara, leerde kennen. Al van in hun jeugd hielden ze ervan samen te zingen. Bruno zong in het collegekoor In Dulce Jubilo in Sint-Niklaas. Ludo onder andere in het koor Gaudete. Maar zingen was vooral een vaste traditie thuis. De kunst van het improviseren hebben ze daar geleerd. Een tijd lang hebben ze samen, in het begin van de jaren negentig, optredens verzorgd, vooral in noordzuidbewegingen, met de a capella groep Matola. Die bestond enkel uit de vier stemmen van de twee broers, Bruno en Ludo, en van twee broers Polfliet. Ooit op een blauwe maandag zong Ludo met eigen werk het voorprogramma van Kommil Foo. Onder andere Raf van Kommil

Foo stimuleerde hem om door te gaan in het Frans en het Spaans.

Vandeau: "Je kan dat beschouwen als voorlopers voor wat we met Bodixel (aanvankelijk Bodixel) zijn gaan doen. De naam verwees vroeger naar een Zuid-Amerikaanse godin, Ixchel, en met die 'bo' ervoor klinkt het vooral goed. Meer moet je er niet achter zoeken. Gewoon een klankspel. Het kernwoord bij wat we doen is 'chanson'. Bij het zingen moeten de luisteraars horen dat je gelooft in wat je doet. De passie is belangrijker dan de technische perfectie. Het zingen in meerdere stemmen doen we bijzonder graag. Het is ook om die reden dat ik met plezier heb meegewerkt aan het 'a la capella' project van Laïs. Het was echt leuk om als mannenstem te zingen met hun drie vrouwenstemmen.

Bij Bodixel is er een vrouw die meezingt, Elly Aerden (bekend van de groep Mairan), zodat we met drie stemmen zingen. Verder worden we begeleid door Lode Vercampt op cello en Siegfried Van Schuylenbergh op gitaren, banjo en mandoline. Vanzelfsprekend zijn er op de cd ook gastmuzikanten te horen. Het is een geluk om Gwen Cresens als accordeonist en producer te kunnen hebben."

Bij Bodixel laat Vandeau zich ook meer en meer als chansonauteur kennen. Bevatte de eerste cd *Todo Cambia* (2002) naast enkele eigen nummers vooral traditionele liederen en werk van ondermeer Victor Jara en Violeta Parra, de derde cd *Marguerite* (2006) bevat uitsluitend Franse nummers, geschreven door

Ludo Vandeau, een paar keer met hulp van Bruno de Castro. Er is één uitzondering: het *Cucurucucu*, bekend van ondermeer Caetano Veloso.

In 2004 reisde Bodixel naar Chili en in 2005 naar Cuba. In beide landen gaven ze concerten, wat hen ongetwijfeld vertrouwder maakte met die Spaanse chansons. Vandeau heeft in Cuba vooral de liederen van Silvio Rodríguez ontdekt. "Een buitengewone zanger," vertelt hij, "in wiens liederen de 'tristesse' zo mooi doorklinkt. De man verdient een grotere bekendheid en met Bodixel zullen we daartoe ons steentje bijdragen."

Ook al vindt Vandeau het bijzonder jammer dat de cultuurcentra niet gemakkelijk meestappen in de muzikale projecten die hij met zijn groep opzet – cultuurcentra mikken steeds meer op vaste waarden (en de hype van Bekende Vlamingen) zonder financieel risico, maar verzaken zo wat aan hun opdracht het mooie te verspreiden - weerhoudt dat hem er niet van nieuwe projecten op te zetten. De kwaliteit van wat hij doet is hem belangrijker dan de kwantiteit.

Zowel Ché als Parijs komen er aan

Verwijzend naar vorige projecten zoals een programma rond Pablo Neruda in 2005 waarop Jan Vanlangendonck (VRT – De Grote Boodschap) als verteller fungeerde, vragen we hem naar zijn toekomstplannen.

"In het volgend theaterseizoen brengt Bodixel een programma rond 'Ché Guevara, de mythe, de man, de muziek'. De Latijns-Amerikaanse revolutionair is straks immers veertig jaar

dood. Een mooie aanleiding voor Bodixel om Spaans poëtisch chanson te brengen. Als vertelster in dat programma zal Dierdre Timp optreden en voor percussiebijstand zal Danny Van Rietvelde zorgen. Vanaf januari komt er ook een programma met Franse chansons 'Il est 5 heures, Paris...'. Het zal misschien menigeen verbazen dat de verteller in dit programma Raf Coppens wordt. De man is bekend als gekke stand-up comedian, maar hij is ook chansoniëfhebber. En het zint hem zeker om eens iets ernstigs op de scène te brengen."

Spreken met Vandeau is boeiend. Vooral omdat de man rustig, maar met overtuiging vertelt waar hij mee bezig is. Muziek blijft zijn passie. En hij is zijn werkgevers in het onderwijs echt dankbaar dat hij alle begrip en steun krijgt om met die passie bezig te zijn. Zoals die keer dat hij naar Bretagne moest om te repeteren voor dat vriendenconcert met Gabriel Yacoub.

Luisteren naar Vandeau is nog boeiender. Wie naar alle opnames van de man wil luisteren zal zowat vijftien cd's op de draaitafel moeten leggen. Wie naar de eerste Ambrozijn-cd (*) en naar de laatste Bodixel-cd (**) luistert zal al een heel mooi beeld hebben van de zang en de schrijfkunst van Ludo Vandeau.

(*) Ambrozijn

(ALEA/Wild Boar Music WBM 21003)

(**) Ludo Vandeau en Bodixel *Marguerite*

(ALEA /Wild Boar Music WBM 21066)

www.bodixel.com

www.garifuna.be